

**Smernice EBA
o
tveganih vrednostih za izjemne situacije
EBA/GL/2012/2**

London, 16. maj 2012

Vloga teh smernic

1. Ta dokument vsebuje smernice, izdane v skladu s členom 16 Uredbe (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/78/ES (v nadaljnjem besedilu: uredba EBA). V skladu s členom 16(3) uredbe EBA si pristojni organi in udeleženci na finančnem trgu na vsak način prizadevajo za upoštevanje teh smernic.

2. V smernicah je predstavljeno stališče Evropskega bančnega organa (EBA) o ustreznih nadzornih praksah v evropskem sistemu finančnega nadzora oziroma kako bi bilo treba izvajati zakonodajo Unije na določenem področju. Organ EBA zato pričakuje, da bodo smernice upoštevali vsi pristojni organi in udeleženci na finančnem trgu, ki so jim te namenjene. Pristojni organi, za katere veljajo smernice, se z njimi uskladijo tako, da jih ustrezno vključijo v svoje nadzorne prakse (na primer s spremembo pravnega okvira ali nadzornih pravil in/ali smernic ali nadzornih postopkov), tudi kadar so določene smernice namenjene predvsem institucijam.

Zahteve v zvezi z obveščanjem

3. V skladu s členom 16(3) uredbe EBA morajo pristojni organi do 16. julija 2012 organ EBA obvestiti, ali ravnajo ali nameravajo ravnati v skladu s temi smernicami, oziroma navesti razloge za njihovo neupoštevanje. Če organ EBA do tega roka ne prejme nobenega obvestila, se šteje, da pristojni organ ne ravna v skladu s smernicami. Obvestila je treba poslati na obrazcu iz oddelka V na e-naslov compliance@eba.europa.eu z navedbo sklica „EBA/GL/2012/2“. Obvestila morajo predložiti osebe, ki so ustrezno pooblašene za poročanje o skladnosti v imenu svojih pristojnih organov.

4. Obvestila pristojnih organov, navedena v prejšnjem odstavku, se objavijo na spletišču EBA v skladu s členom 16 uredbe EBA.

VSEBINA

Smernice EBA o tveganih vrednostih za izjemne situacije	1
Naslov I – Predmet urejanja, obseg uporabe in opredelitev pojmov	4
1. Predmet urejanja	4
2. Obseg in raven uporabe	4
3. Opredelitev pojmov	4
Naslov II – Zahteve v zvezi z modeliranjem tvegane vrednosti za izjemne situacije za institucije	5
A. Opredelitev in ovrednotenje obdobja izjemnih situacij	5
4. Dolžina obdobja izjemnih situacij	5
5. Število obdobji izjemnih situacij, ki se uporabijo za kalibracijo	5
6. Pristop za opredelitev ustreznega preteklega obdobja	5
7. Dokumentacija za utemeljitev pristopa, ki se uporablja za opredelitev obdobja izjemnih situacij	7
B. Pregled obdobja izjemnih situacij	7
8. Pogostost	7
9. Spremljanje obdobja izjemnih situacij	8
C. Metodologija za tvegane vrednosti za izjemne situacije	8
10. Skladnost z metodologijo za tvegane vrednosti	8
11. Ocena približkov za tvegane vrednosti za izjemne situacije	11
12. Ovrednotenje približkov	12
13. Ovrednotenje vhodnih podatkov/rezultatov modelov	12
D. Test uporabnosti	13
14. Test uporabnosti	13
Naslov III – Končne določbe in izvajanje	13
15. Datum začetka uporabe	13

Naslov I – Predmet urejanja, obseg uporabe in opredelitev pojmov

1. Predmet urejanja

Namen teh smernic je doseči skupno stališče pristojnih organov v EU o modelih tvegane vrednosti (VaR) za izjemne situacije za spodbujanje konvergence nadzornih praks v skladu s Prilogo V k Direktivi 2006/49/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2010/76/EU.

2. Obseg in raven uporabe

1. Pristojni organi morajo zahtevati, da institucije ravnajo v skladu z določbami iz teh smernic o tveganih vrednostih za izjemne situacije.
2. Te smernice naj bi veljale za institucije, ki uporabljajo pristop notranjih modelov za izračun kapitalskih zahtev za tržno tveganje v trgovalni knjigi.
3. Smernice so namenjene institucijam na (posamični in/ali konsolidirani) podlagi, za katero zadevni pristojni organ odobri uporabo modela, če v teh smernicah ni določeno drugače.

3. Opredelitev pojmov

V teh smernicah se uporablja naslednja opredelitev pojmov:

- a. Izraz *institucije* pomeni kreditne institucije in investicijska podjetja, kot je določeno v direktivah 2006/48/ES in 2006/49/ES (CRD).
- b. Izraz *antitetični podatki* iz točke 6 teh smernic pomeni gibanja cen, ki se štejejo za pomembna ne glede na njihovo smer.
- c. Izraz *odstranitev trenda* iz točke 10 teh smernic pomeni kvantitativni postopek za odstranitev trenda iz preteklih podatkov. Če iz preteklih podatkov ne bi odstranili gibanj za spodbuditev variabilnosti cen, bi lahko ustvarili le dobičkonosne scenarije ter zelo malo izgub, pa še te bi bile omejene, vse to pa je odvisno od položaja in obsega trenda.
- d. Izraz *približek* iz točke 11 teh smernic pomeni opazovano spremenljivko ali ceno, vzeto iz likvidnega trga, ki se uporabi namesto spremenljivke, ki je ni mogoče spremljati (ali katere hipotetična cena ne izraža dejanskih transakcij na razvitem dvosmernem trgu) in je zato ni mogoče natančno izmeriti. Institucije uporabljajo približke zaradi vrednotenja in merjenja tveganja. S teoretičnega vidika je mogoče opredeliti tri vrste približkov: tiste, ki se uporabljajo za vrednotenje instrumentov (ki vplivajo na ustreznost mer tvegane vrednosti (VaR) in tvegane vrednosti za izjemne situacije); tiste, ki se uporabljajo za izračun mer tvegane vrednosti (ki so prisotni tudi v metriki tvegane vrednosti za izjemne situacije); in tiste, ki vplivajo samo na izračun mere tvegane vrednosti za izjemne situacije.

Naslov II – Zahteve v zvezi z modeliranjem tvegane vrednosti za izjemne situacije za institucije

A. Opredelitev in ovrednotenje obdobja izjemnih situacij

4. Dolžina obdobja izjemnih situacij

1. Zahteva, določena v direktivi o kapitalskih zahtevah (CRD), da morajo pretekli podatki, ki se uporabijo za kalibracijo mere tvegane vrednosti za izjemne situacije, zajemati nepretrgano obdobje 12 mesecev, velja tudi, kadar institucije opredelijo obdobje, ki je krajše od 12 mesecev, če se to obdobje šteje za pomemben izjemen dogodek v zvezi s portfeljem institucije.

2. Pristop, ki se uporablja za opredelitev obdobja izjemnih situacij v skladu z zahtevo iz odstavka 10a Priloge 5 k Direktivi 2006/49/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2010/76/EU, za izračun mere tvegane vrednosti za izjemne situacije, kalibrirane na neprekinjeno obdobje zadnjih 12 mesecev finančnih šokov, pomembnih za portfelj institucije, ima najpomembnejši vpliv na rezultate modela in ga morajo zato odobriti pristojni organi.

5. Število obdobji izjemnih situacij, ki se uporabijo za kalibracijo

1. Pristojni organ je zaradi odobritve obdobji izjemnih situacij, ki jih izberejo institucije, pristojni organ, ki je odgovoren za izvajanje nadzora nad zadevno institucijo EU na konsolidirani podlagi in, v primeru notranjega modela, priznanega tudi na ravni podrejene družbe, pristojni organ, odgovoren za izvajanje nadzora nad to podrejeno družbo institucije EU.

2. Kadar pristojni organi odobrijo obdobje izjemnih situacij, opredeljeno na ravni skupine v skladu s členom 37(2) Direktive 2006/49/ES, ki se sklicuje na člen 129 Direktive 2006/48/ES, je treba na ravni skupine opredeliti enotno obdobje izjemnih situacij.

3. Izjemoma lahko pristojni organi zahtevajo, da institucija EU opredeli drugačno obdobje izjemnih situacij na ravni podrejene družbe, če se obdobje izjemnih situacij, opredeljeno za skupino, ne šteje za pomembno za portfelj podrejene družbe. Kadar se za institucijo, ki ima podrejeno družbo z lokalno odobrenim modelom tvegane vrednosti, uporabi eno obdobje izjemnih situacij na ravni skupine, mora institucija predložiti dokaz, da je to obdobje izjemnih situacij na ravni skupine pomembno za portfelj podrejene družbe.

6. Pristop za opredelitev ustreznega preteklega obdobja

1. Da bi lahko institucije za namene kalibracije izbrale preteklo obdobje, morajo oblikovati metodologijo za opredelitev obdobja izjemnih situacij, pomembnega za njihove trenutne portfelje, in sicer z uporabo enega od naslednjih pristopov:

- i. pristopi na podlagi presoje ali
- ii. formulacijski pristopi.

2. Pri pristopu na podlagi presoje se ne uporabi podrobna kvantitativna analiza za opredelitev natančnega obdobja, ki se uporabi za kalibracijo, temveč se opira na splošno analizo inherentnih tveganj v obstoječem portfelju institucije in preteklih obdobjih izjemnih situacij, povezanih s temi dejavniki tveganja. Kadar institucije uporabijo pristop na podlagi presoje, morajo vanj vključiti tudi kvantitativne elemente analize.

3. Pri formulacijskem pristopu pa se poleg strokovne presoje uporabi bolj sistematična kvantitativna analiza za opredelitev preteklega obdobja, ki pomeni pomembno izjemno situacijo za obstoječi portfelj institucije. Ta bolj sistematični pristop se lahko različno uporabi:

- i. pristop na podlagi dejavnikov tveganja: institucija opredeli omejeno število dejavnikov tveganja, ki se štejejo za ustrezne približke gibanja vrednosti njenega portfelja. Nato se lahko v celoti analizirajo pretekli podatki za te dejavnike tveganja in opredelijo največja obdobja izjemnih situacij (na primer z opredelitvijo obdobja največje nestanovitnosti dejavnikov tveganja) v podatkovnem oknu za pretekle podatke;
- ii. pristop na podlagi tvegane vrednosti: preteklo obdobje se opredeli bodisi z uporabo celotnega modela tvegane vrednosti ali približne vrednosti v preteklem obdobju za določitev 12-mesečnega obdobja, ki daje najvišji rezultat mere tvegane vrednosti za obstoječi portfelj.

4. Z uporabo tega pristopa se opredeli preteklo obdobje, ki pomeni konzervativni rezultat glede kapitala, namesto da se izbere obdobje največje nestanovitnosti.

5. Čeprav lahko institucije uporabijo katerega koli od teh pristopov, bi bilo treba pri opredelitvi preteklega obdobja dati prednost uporabi formulacijskega pristopa, kadar je to mogoče.

6. Institucije lahko tudi združijo oba pristopa, da bi zmanjšale računске obremenitve pri formulacijskem pristopu. To lahko storijo tako, da uporabijo pristop na podlagi presoje za omejitev preteklih podatkovnih obdobj, ki jih je treba upoštevati pri formulacijskem pristopu.

7. Institucije morajo ne glede na to, kateri pristop uporabijo, zagotoviti dokaze, da je obdobje izjemnih situacij primerno za njihov obstoječi portfelj in da so v svojih analizah upoštevale vrsto možnih preteklih obdobj. Prav tako morajo dokazati, da je portfelj, na katerem temelji opredelitev obdobj izjemnih situacij, reprezentativen za obstoječi portfelj institucij, na primer z uporabo pristopa za opredelitev obdobja izjemnih situacij za druge značilne ali pretekle portfelje. Na primer, za številne portfelje bi 12-mesečno obdobje, povezano s precejšnjimi izgubami v letih 2007 in 2008, ustrezno kazalo tako obdobje izjemnih situacij, vendar morajo institucije poleg tega upoštevati tudi druga obdobja, pomembna za obstoječi portfelj.

8. V nobenem primeru se ne sme uporabiti tehtanje preteklih podatkov pri določanju ustreznega preteklega obdobja ali pri kalibraciji modela tvegane vrednosti za izjemne situacije, ker s tehtanjem podatkov v obdobju izjemnih situacij ne bi dobili dejanskega prikaza možnih izgub za izjemne situacije, ki bi lahko nastale v portfelju institucije.

9. Pristojni organi lahko od institucij zahtevajo, da uporabijo antitetične podatke pri kalibraciji modela tvegane vrednosti za izjemne situacije, zlasti če so za portfelj institucije značilne pogoste spremembe pozicij.

7. Dokumentacija za utemeljitev pristopa, ki se uporablja za opredelitev obdobja izjemnih situacij

1. Institucije morajo ne glede na to, kateri pristop uporabijo, predložiti zanesljivo dokumentacijo, s katero utemeljijo izbiro pristopa. Ta mora v vseh primerih vključevati kvantitativne ocene, ki podpirajo trenutno izbiro preteklega obdobja in njegovo ustreznost glede na trenutni portfelj. Vključena mora biti tudi dokumentacija o modeliranju rezultatov dejavnikov tveganja.

2. Kadar institucije za opredelitev obdobja izjemnih situacij uporabijo formulacijski pristop, mora dokumentacija vsebovati vsaj:

- i. utemeljitev izbire uporabljenih dejavnikov tveganja, če se uporabi pristop na podlagi dejavnikov tveganja in če je izbranih manj dejavnikov tveganja, kot jih je modeliranih;
- ii. utemeljitev morebitnih poenostavitev, če je za opredelitev preteklega obdobja uporabljen poenostavljen model.

3. Če se uporabi formulacijski pristop, ki temelji na poenostavljenem modelu tvegane vrednosti, mora institucija predložiti tudi ustrezne dokaze, da gredo rezultati pri poenostavljeni meri v isto smer kot rezultati pri celovitem modelu tvegane vrednosti (in se zato lahko z njim natančno določi največje obdobje izjemnih situacij). Ti dokazi morajo vključevati empirično analizo.

4. Če se uporabi formulacijski pristop, s katerim naj bi se opredelilo najbolj nestanovitno obdobje za niz dejavnikov tveganja, mora institucija zagotoviti ustrezne dokaze, da je obdobje velike nestanovitnosti primeren približek za obdobje, v katerem bi bila mera tvegane vrednosti visoka, in da je približek primeren, ne glede na ne vključitev korelacij ali drugih dejavnikov, ki bi se kazali v meri tvegane vrednosti.

B. Pregled obdobja izjemnih situacij

8. Pogostost

1. Zahteva iz direktive o kapitalskih zahtevah (CRD), da morajo institucije vsaj enkrat letno opraviti pregled opredeljenega 12-mesečnega obdobja izjemnih situacij, pomeni, da lahko različne okoliščine, vključno z zelo velikim prometom v trgovalni knjigi ali posebnimi strategijami trgovanja, zahtevajo pogostejši pregled obdobja izjemnih situacij.

2. Morebitne spremembe glede izbire preteklega obdobja na podlagi rezultatov pregleda obdobja izjemnih situacij je treba sporočiti pristojnemu organu pred načrtovanim datumom izvedbe predlaganih sprememb.

9. Spremljanje obdobja izjemnih situacij

1. Institucije morajo imeti poleg navedenih rednih pregledov vzpostavljene postopke, ki nenehno zagotavljajo, da navedeno obdobje izjemnih situacij ostane reprezentativno, tudi ko se znatno spremenijo tržni pogoji ali sestava portfelja.

2. Za vzpostavitev zanesljivih postopkov za stalno spremljanje ustreznosti obdobja izjemnih situacij mora institucija dokumentirati zanesljivost pristopa, ki ga izvaja. Spremljanje lahko temelji na številnih dejavnikih, ki se lahko razlikujejo med institucijami. Med dejavnike, ki jih je treba upoštevati, spadajo spremembe tržnih pogojev, strategij trgovanja ali tudi sestave portfelja. Ti dejavniki se analizirajo tako, da se primerjajo s spremembami v dodelitvi tržnih vrednosti ali hipotetičnih vrednosti, v obremenitvah dejavnikov tveganja, v ravni tvegane vrednosti ali občutljivosti, v porazdelitvi tvegane vrednosti ali občutljivosti po portfeljih ali kategorijah tveganja, dobičkih in izgubah in rezultatih testiranja za nazaj ter tudi z učinkom novoodobrenih produktov na profil tveganja.

3. Poleg zgoraj navedenih postopkov je treba stalno spremljati mero tvegane vrednosti za izjemne situacije glede na tvegano vrednost, saj je lahko mera tvegane vrednosti za izjemne situacije zaradi razlik v določitvi parametrov izjemoma teoretično manjša od mere tvegane vrednosti, vendar se tudi na začetku to praviloma ne bi smelo dogajati. Kot referenčno vrednost za stalno spremljanje je treba uporabiti količnik med mero tvegane vrednosti za izjemne situacije in mero tvegane vrednosti v trenutku opredelitve zadevnega obdobja izjemnih situacij. Znatno zmanjšanje tega količnika je treba obravnavati kot kazalnik, da je potreben pregled obdobja izjemnih situacij. Količnik med mero tvegane vrednosti za izjemne situacije in mero tvegane vrednosti, ki je manjši od ena, je treba obravnavati kot opozorilni znak za začetek pregleda obdobja izjemnih situacij.

C. Metodologija za tvegane vrednosti za izjemne situacije

10. Skladnost z metodologijo za tvegane vrednosti

1. Metodologija tvegane vrednosti za izjemne situacije mora temeljiti na metodologiji trenutne tvegane vrednosti, pri čemer se zahtevajo posebne tehnike, kadar je to primerno, za prilagoditev modela trenutne tvegane vrednosti meri tvegane vrednosti za izjemne situacije. Vsak dejavnik tveganja, ki se pojavi v modelu tvegane vrednosti, se mora zato kazati v modelu tvegane vrednosti za izjemne situacije.

2. Kar zadeva standarde, uporabljene pri obeh merah, lahko institucije poleg standardov, ki jih določa direktiva CRD (na primer 99-odstotna raven zaupanja), razmislijo o uporabi povečanja z „kvadratnim korenem časa“ za izračun 10-dnevne mere tvegane vrednosti za izjemne situacije. Vendar mora postopek vrednotenja notranjih modelov glede na

nekatero znane omejitve v zvezi s faktorjem podaljšanja vključevati analizo, ki dokazuje, da so predpostavke v zvezi z uporabo pravila „kvadratnega korena časa“ ustrezne.

3. Medtem ko za model tvegane vrednosti za izjemne situacije veljajo nekateri trenutni standardi tvegane vrednosti, se lahko drugi razlikujejo zaradi izrecnih zahtev direktive ali metodoloških neskladnosti v zvezi z zasnovo tvegane vrednosti za izjemne situacije. To zlasti velja na naslednjih področjih:

(i) Dolžina obdobja izjemnih situacij

Ker mora obdobje izjemnih situacij trajati najmanj 12 mesecev, niso dovoljeni nikakršni ukrepi za skrajšanje ali podaljšanje navedenega obdobja izjemnih situacij zaradi potrebe po skladnosti med tvegano vrednostjo in tvegano vrednostjo za izjemne situacije.

(ii) Zahteva po testiranju za nazaj

Multiplikator m_s , ki se uporabi za kapitalske zahteve, mora biti najmanj 3 in se poveča za plus faktor med 0 in 1, kar je odvisno od rezultatov testiranja tvegane vrednosti za nazaj. Vendar testiranje za nazaj samo po sebi ni zahteva za določanje mere tvegane vrednosti za izjemne situacije.

(iii) Pogostost izračuna mere tvegane vrednosti za izjemne situacije

Ker direktiva CRD določa, da se mera tvegane vrednosti za izjemne situacije izračuna najmanj tedensko, se lahko institucije odločijo mero izračunati pogosteje, na primer dnevno, da bi se ujemale s pogostostjo za tvegano vrednost.

Če se institucije na primer odločijo za tedenski izračun mere tvegane vrednosti za izjemne situacije in če se predpostavlja, da je enodnevna mera tvegane vrednosti za izjemne situacije podaljšana do deset dni, potem za dnevni izračun kapitalskih zahtev na podlagi notranjih modelov velja naslednje:

- a) enaka mera tvegane vrednosti za izjemne situacije se uporabi za pet naslednjih delovnih dni po uporabi modela tvegane vrednosti za izjemne situacije;
- b) za izračun povprečnih mer tvegane vrednosti za izjemne situacije v preteklih 60 delovnih dneh morajo institucije uporabiti 12 preteklih mer tvegane vrednosti za izjemne situacije;
- c) institucija mora biti sposobna dokazati, da je njen portfelj v določenem dnevu v tednu, izbranem za izračun mere tvegane vrednosti za izjemne situacije, reprezentativen za portfelj v tistem tednu in da izbrani portfelj ne povzroča sistematičnega podcenjevanja mere tvegane vrednosti za izjemne situacije, če se izračunava tedensko. Zadostuje na primer dokaz, da tvegana vrednost ni sistematično nižja na dan v tednu, ki je izbran za izračun mere tvegane vrednosti za izjemne situacije.

4. Standardi tvegane vrednosti za izjemne situacije se lahko razlikujejo od standardov tvegane vrednosti v drugih okoliščinah, če so prisotne metodološke neskladnosti med

modelom trenutne tvegane vrednosti in modelom tvegane vrednosti za izjemne situacije. Med take primere spadajo spremembe v metodologiji za tvegano vrednost, ki jih ni mogoče prenesti v mere tvegane vrednosti za izjemne situacije, in uporaba lokalnega vrednotenja (analiza občutljivosti/približki), ki je v nasprotju s celovitim prevrednotenjem, ki je prednostni pristop za tvegane vrednosti za izjemne situacije.

5. Splošno pravilo je, da se morajo spremembe v modelu tvegane vrednosti ali metodologiji tvegane vrednosti institucije kazati v spremembah modela oziroma metodologije, ki se uporablja za izračun mere tvegane vrednosti za izjemne situacije.

6. Če lahko institucija v izjemnih okoliščinah dokaže, da izboljšav v metodologiji za trenutno tvegano vrednost ne more vključiti v izračun mere tvegane vrednosti za izjemne situacije, je treba take okoliščine dokumentirati, institucija pa mora biti sposobna dokazati, da je učinek (na primer v smislu tvegane vrednosti ali kapitalskih zahtev), ki je posledica ne vključitve trenutnega razvoja na področju tvegane vrednosti v mero tvegane vrednosti za izjemne situacije, omejen.

7. Kadar se v modelu tvegane vrednosti namesto celovitega prevrednotenja uporablja občutljivost, mora zadevna institucija dokazati, da je ta pristop ustrezen za tvegane vrednosti za izjemne situacije tudi v primeru obsežnejših šokov. Pri pristopu za mero tvegane vrednosti za izjemne situacije, ki temelji na občutljivosti, se lahko zahteva, da so vključeni izvedeni finančni instrumenti/konveksnost višjega reda.

8. Vse lestvice prevrednotenja ali promptne matrike/matrike nestanovitnosti je treba pregledati in razširiti tako, da se med dejavnike tveganja vključijo obsežnejši šoki kot v scenarijih izjemnih situacij. Zaželeno je, da se za tvegane vrednosti za izjemne situacije uporabi celovito prevrednotenje, pri čemer se šoki uporabijo hkrati za vse dejavnike tveganja.

9. Kar zadeva kalibracijo glede na tržne podatke, se postopek „odstranitve trenda“ ne šteje za potrebnega za tvegane vrednosti za izjemne situacije. V primeru znatnih gibanj v tržnih podatkih je uporaba antitetičnih podatkov bolj zaželeno kot "odstranitev trenda".

10. V spodnji preglednici so povzeta glavna vprašanja, opisana zgoraj, v zvezi s stopnjo skladnosti med metodološkimi vidiki mer trenutne tvegane vrednosti in tvegane vrednosti za izjemne situacije.

Ali je potrebna skladnost med merami tvegane vrednosti in tvegane vrednosti za izjemne situacije?		
Da za ...	Ne za ...	Predmet potrditve
raven zaupanja	shemo tehtanja	sprememb modelov
obdobje posedovanja	testiranje za nazaj	uporabe približkov Taylorjeve vrste
	dolžino preteklega opazovanega obdobja	
	pogostost izračunavanja	metoda podaljšanja

11. Ocena približkov za tvegane vrednosti za izjemne situacije

1. Ker so omejitve podatkov, zaradi katerih je potrebna uporaba približkov za tvegane vrednosti, še bolj prisotne pri tveganih vrednostih za izjemne situacije in se pričakuje, da so vsi približki, ki se uporabljajo za tvegane vrednosti, potrebni tudi za tvegane vrednosti za izjemne situacije, poleg tega pa so lahko potrebni tudi dodatni približki, in ker je za vsak nov dejavnik tveganja, ki ni prisoten v preteklih podatkih, jasno potrebna uporaba približka za izračun mere tvegane vrednosti, ki pa je le „začasen“ (na primer po enem letu je na voljo dovolj resničnih podatkov za dopolnitev 12-mesečnega podatkovnega niza), mora biti isti približek bolj „trajen“ za tvegane vrednosti za izjemne situacije (zaradi večje nespremenljivosti preteklih časovnih nizov).

2. Če v izjemnem obdobju manjka dejavnik tveganja, ker v tem obdobju ni bil opazovan (na primer lastniške vrednostne papirje, ki na novo kotirajo na borzi), lahko institucija uporabi drug dejavnik tveganja (v tem primeru drug lastniški vrednostni papir iz istega sektorja ter s podobnih tveganjem in poslovnim profilom), za katerega so na voljo informacije in za katerega je mogoče dokazati tesno povezavo z dejavnikom, ki ga institucija poskuša zajeti. Kadar se ti približki uporabijo, morajo institucije razmisliti, ali je predpostavka o 100-odstotni korelaciji med dejavnikom tveganja in njegovim približkom ustrezna.

3. Institucije lahko manjkajoči dejavnik opredelijo glede na drug podoben dejavnik v smislu nestanovitnosti (čeprav ni nujno, da je med njima korelacija). Če se uporabi ta pristop, morajo institucije dokazati, da je konzervativen in ustrezen.

4. Če se model tvegane vrednosti izboljša z vključitvijo dejavnika tveganja, ga mora institucija vključiti tudi v svoje izračune mere tvegane vrednosti za izjemne situacije. V nekaterih primerih lahko to pomeni, da je treba pregledati pretekle podatkovne nize za dejavnike tveganja in uporabiti ustrezen približek, na primer, če se nov dejavnik tveganja, ki se uporablja za vrednotenje, vključi v model tvegane vrednosti, kot je

določeno v prvem pododstavku odstavka 12 Priloge V k Direktivi 2006/49/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2010/76/EU.

5. V vseh primerih je uporaba teh približkov, vključno s poenostavitvami in morebitnimi izpusti, sprejemljiva le, če so vsi ustrezno dokumentirani in so njihove omejitve upoštevane in obravnavane v oceni kapitala institucije.

12. Ovrednotenje približkov

1. Čeprav se mora ovrednotenje približka na splošno izvajati enako za mero tvegane vrednosti in mero tvegane vrednosti za izjemne situacije, približek, ovrednoten za dnevno mero tvegane vrednosti, ni avtomatično sprejemljiv za mero tvegane vrednosti za izjemne situacije. Približke, ki se uporabljajo, je treba redno pregledovati, da se oceni njihova ustreznost in zagotovi, da zagotavljajo konzervativni rezultat.

2. Kar zadeva približke, ki se lahko uporabijo le za mere tvegane vrednosti za izjemne situacije (na primer zaradi pomanjkanja podatkov v izbranem obdobju), mora institucija zagotoviti, da je dejavnik tveganja, ki se uporabi kot približek, konzervativen.

13. Ovrednotenje vhodnih podatkov/rezultatov modelov

1. Vsi kvalitativni standardi, določeni za nadzor skladnosti, natančnosti in zanesljivosti virov podatkov za tvegane vrednosti, se uporabljajo tudi za tvegane vrednosti za izjemne situacije.

2. Osnovne instrumente, za katere institucije nimajo dovolj popolne zgodovine podatkov, ki bi zajemala referenčno obdobje, je treba testirati s približevanjem, pri čemer se uporabijo tesno povezani osnovni instrumenti (isti trg, podobna struktura in značilnosti). Za zagotovitev kakovosti preteklih podatkov, uporabljenih za referenčno obdobje, morajo institucije na podlagi enakega postopka, kot je bil odobren za notranje modele institucij, dokumentirati metodologijo, uporabljeno za opredelitev in iskanje približkov manjkajočih podatkov. Institucije morajo opraviti tudi teste možnega učinka uporabe teh približkov.

3. Za ohranitev arbitražnih neenakosti morajo institucije morda uporabiti čiščenje podatkov za tvegane vrednosti za izjemne situacije. V tem primeru je treba odstranitev odstopajočih vrednosti iz preteklih podatkovnih nizov ustrezno utemeljiti in dokumentirati, saj ne sme povzročiti zmanjšanja obsega izjemnih dogodkov.

4. Ker tvegane vrednosti za izjemne situacije po pojmovanju pomenijo uporabo scenarijev zelo izjemnih situacij za trenutne tržne parametre, kar lahko povzroči neskladne tržne pogoje (na primer negativne terminske tečaje) pogosteje kot pri izračunu mere tvegane vrednosti, morajo institucije spremljati morebitne napake pri kalibraciji. Institucije, ki uporabljajo celovito prevrednotenje pri ocenjevanju tvegane vrednosti za izjemne situacije, se lahko pogosteje srečujejo s takimi napakami pri kalibraciji kot institucije, ki ne uporabljajo celovitega prevrednotenja, in sicer ne zato, ker se pri slednjih ne pojavijo napake, temveč ker njihova metodologija ne omogoča, da bi opazile te napake pri kalibraciji, ko se pojavijo.

D. Test uporabnosti

14. Test uporabnosti

1. Za model tvegane vrednosti za izjemne situacije se izvaja test uporabnosti glede uporabe rezultatov merjenja tvegane vrednosti za izjemne situacije v odločitvah v zvezi z upravljanjem tveganj. Rezultati merjenja tvegane vrednosti za izjemne situacije morajo biti na voljo kot dopolnitev analize upravljanja tveganj, ki temelji na dnevnih rezultatih modela tvegane vrednosti. Višje vodstvo mora redno pregledovati rezultate merjenja tvegane vrednosti za izjemne situacije.

2. Kadar rezultati merjenja tvegane vrednosti za izjemne situacije pokažejo ranljivost v določenih okoliščinah, se takoj sprejmejo ukrepi za ustrezno obvladovanje navedenih tveganj.

Naslov III – Končne določbe in izvajanje

15. Datum začetka uporabe

Pristojni organi te smernice vključijo v svoje nadzorne postopke v šestih mesecih po objavi končnih smernic. Nato zagotovijo, da institucije učinkovito ravnajo v skladu z njimi.